



AFRIKAANS A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
AFRIKAANS A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
AFRIKÁANS A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Monday 20 November 2006 (afternoon)

Lundi 20 novembre 2006 (après-midi)

Lunes 20 de noviembre de 2006 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only. It is not compulsory for you to respond directly to the guiding questions provided. However, you may use them if you wish.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages. Le commentaire ne doit pas nécessairement répondre aux questions d'orientation fournies. Vous pouvez toutefois les utiliser si vous le désirez.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento. No es obligatorio responder directamente a las preguntas que se ofrecen a modo de guía. Sin embargo, puede usarlas si lo desea.

Skryf 'n kommentaar op **een** van die volgende.

1. (a)

Die titel van die verhaal is 'Die skrywer' en handel oor 'n arm vrou in die platteland wie se man op die myne gaan werk. Aanvanklik hou hy kontak en stuur geld, maar eensklaps hou die korrespondensie op. Die vrou en kinders se finansiële toestand word vererger deur 'n lankdurige droogte. Sy is bekommerd oor haar man se swye en omdat sy ongeletterd is, gaan sy na 'n brieffskrywer in die gemeenskap om 'n brief aan hom te dikteer. Die skrywer sien die tekens van hongerte en ellende by die vrou en wanneer sy begin dikteer dat dit goed gaan by die huis, dat die beeste vet is, ens, neem die inhoud van die brief 'n eie loop. Lees nou verder:

Die vrou het van haar knieë orent gekom en langs die tafelblad ingeskuifel, haar oë op die papier voor die man.

“Ek sien jou papier is vol woorde. Dis genoeg.”

Die man het opgehou met skryf.

5 “Wat is jou naam?”

“My man sal weet wat my naam is.”

“Ek moet jou naam skryf!” sê die man. Hy beduie met die potloodjie na die klein oop spasie onderaan die bladsy. “Dié plek is vir jou naam!”

“Uname ka Thokozani.”

10 Die skrywer skryf die naam onderaan. Hy druk die laaste punt in die bladsy in, skeur dit uit, en begin om dit op te vou.

“Jy moet eers weer lees,” sê die vrou, “anders betaal ek nie.”

Die man vererg hom. Hy pluk die bril af. Sy voorkop trek plooi teen die nuwe fokus van sy oë.

15 “Ek hét skool toe gegaan! Ek het gehoor wat jy sê vir die brief!”

“Lees!” sê die vrou en vat haar geld stywer vas.

Die man tel die brief op, begin blinderig teen die lig te lees. Hy lees die dorp, hy lees die post office, hy lees die datum op Saterdag, hy lees pa van Thokozani, hy lees bo-oor die geskrewe woorde voor hom dit wat die vrou vir hom gesê het wat hy nog kan onthou. Ma van Thokozani,

20 sluit hy af.

Die vrou sit 'n oomblik en dink.

“Ja, dit is goed so,” sê sy en begin om die lap oop te knoop. Sy haal die geld uit en sit dit op die blad voor die man neer. Hy tel 'n rand se geld af, sit dit in sy sak. Die paar sente wat oorbly, gee hy vir haar terug.

25 Die skrywer sien die vrou wegstap. Hy sien hoe haar skouerblaai skerp teen die vel uitstaan.

“Ek het gehoor wat jy gesê het, Mame,” sê hy toe sy reeds te ver is om hom te hoor.

Hy lek die koevert nat en plak dit toe.

“Ek het geskryf wat ek moet.”

Riana Scheepers, *Dulle Griet* (1984)

- Normaalweg skryf die skrywer getrou neer wat aan hom gedikteer word. Hoekom ignoreer hy die storie wat die vrou vra dat hy moet neerskryf?
- Wat maak dat die vrou nie haar werklike situasie aan haar man deurgee nie?
- Die skrywer sê: “Ek het geskryf wat ek moet.” Waartoe voel hy hom verplig?
- Dink jy dat die optrede van die skrywer oneties opgetree het?

1. (b)

In ‘n strik

Besig om behendig
wabome blom vir blom
te prop in potte, nydig
met elke steek bedoel vir hom
5 (só en só sal ek hom seermaak)
hoor sy hom iewers agter
haar die kamer binnekom.

Sy krimp ineen, haar hande
word links meteens en lam;
10 hy soen haar maar hul monde
raak lig mekaar die wang.
Hy sé, “Hy’t nou sy moses
gekry, hy’s gevang”;
en merk met smaak haar hande
15 verloor meteens belang.

“Die tier is in die yster,
hy kerm daar soos ‘n brak
en soos ‘n druipstert keffer
sal ek hom romp en tak
20 uitroei; na brekfis,” uiter
hy nogeens. En vra na pap.

Sy sidder duiselig
en moet gryp na ‘n stoel;
“Laat los, laat los die tier!”
25 hoor sy verbaas, weersinnig
haar stem, ru, rou, en voel
bloed in haar wange. En skuldig
kyk hul mekaar aan, vol,
en albei voel ellendig.

Barend J. Toerien, *Gedigte* (1960)

- Wat in haar lyftaal openbaar haar vyandige houding teenoor haar man?
- Die tier in die slagyster word klaarblyklik hier verhef tot ‘n sleutelsimbool. Verduidelik.
- Die titel *In ‘n strik* kan op twee vlakke gelees word. Kan jy verduidelik?